

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Mfv.II.10.548/2018/4.

A tanács tagjai: . Stark Marianna a tanács elnöke
é Dr. Csernay Krisztina előadó bíró
. Tálné dr. Molnár Erika bíró

A felperes:

A felperes képviselője: dr. PhD Rácz Zoltán ügyvéd

Az alperes:

Az alperes képviselője: dr. Rácz Mária ügyvéd

A per tárgya: munkavállalói kártérítési felelősség

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: felperes

A felülvizsgálni kért jogerős határozat:

Miskolci Törvényszék 1.Mf.20.763/2018/4.

Az elsőfokú bíróság határozata:

Miskolci Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 9.M.391/2016/27.

Rendelkező rész

A Kúria a Miskolci Törvényszék 1.Mf.20.763/2018/4. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy tizenöt nap alatt fizessen meg az alperesnek 10.000 (tízezer) és 2.700 (kettőezer-hétszáz) forint áfa felülvizsgálati eljárási költséget.

Megállapítja, hogy az 50.000 (ötvenezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

Tényállás

- [1] A felperes 2015. január 12-étől villamosvezető munkakörben állt munkaviszonyban az alperesnél, távolléti díja 152.617 forint volt.
- [2] Az alperes kollektív szerződésének a munkavállaló kártérítési felelősségéről rendelkező 57.1. pontja gondatlan károkozás esetén a kártérítés mértékét legfeljebb 4 havi távolléti díjnak megfelelő összegben határozta meg. Az 57.2. pont rendelkezése szerint szándékos vagy súlyos gondatlanság esetén a kártérítés mértéke a teljes kár összege.
- [3] Az alperes F.1. számú jelzési utasítása szerint a felső lámpában a

vízszintes három fehér fény jelentése az, hogy az útkereszteződés, a kijelölt gyalogos-átkelőhely, illetőleg a megállás helyét jelző útburkolati jel, ezek hiányában a fényjelző készülék előtt meg kell állni. A jelzést meghaladni csak rendőr vagy a KRESZ-ben foglalt más hatóság forgalom irányítására, ellenőrzésére jogosult képviselőjének utasítására szabad.

- [4] A felperes 2016. február 8-án a 606. számú villamost vezetve 18 óra 23 perckor érkezett Miskolc Újgyőri Főtér-Maros utcai kereszteződéséhez, ahol a forgalomirányító jelzőlámpa tilos jelzése ellenére nem állt meg és emiatt összeütközött a kereszteződésben neki jobb kéz felől, vele azonos irányból a forgalomirányító fényjelzőkészülék szabad jelzésére elinduló, szabályosan közlekedő Seat típusú személygépkocsival. Ennek következtében a villamosban és az említett személygépkocsiban is anyagi kár keletkezett, valamint egy személy 8 napon belül gyógyuló sérülést szenvedett.
- [5] A baleset időpontjában az alperesnek a villamosra nem volt CASCO szerződése. A jármű javítását a ... Zrt. végezte el a per folyamatban léte alatt, a javítás költsége 523.240 forint + áfa volt.
- [6] A felperes magatartásával 523.240 forint kárt okozott az alperesnek.
- [7] Az alperes 2016. február 9-én hátrányos jogkövetkezmények alkalmazására és az okozott kár megtérítésére irányuló eljárást indított a felperessel szemben. A felperes a 2016. február 12-én történő meghallgatásakor a felelősségét elismerte, csupán arra hivatkozott, hogy a lámparendszer kiszámíthatatlanul működik, ezért gyakran az utolsó pillanatban intenzíven fékezve kell megállni. Az ügyben indult hatósági eljárás jogerős lezárásáig a határozathozatalt az alperes felfüggesztette.
- [8] A balesettel összefüggésben a Miskolci Rendőrkapitányság Közlekedésrendészeti Osztálya 2016. február 24-én kelt 05010-130/61-4/2016. Kkt.20. számú határozatában a felperest 50.000 forint közigazgatási bírság megfizetésére kötelezte. A Miskolci Rendőrkapitányság Szabálysértési Hatósága a 2016. március 4-én kelt 05801/822-3/2016. számú határozatában a közúti közlekedés rendjének megzavarása szabálysértés elkövetése miatt a felperest 50.000 forint pénzbírsággal sújtotta. A határozatok ellen a felperes nem élt fellebbezéssel.
- [9] Az alperes a 2016. május 2-án kelt 220-K16/01624. számú határozatával a felperest 523.240 forint kártérítés 30 napon belül történő megfizetésére kötelezte. A határozat indokolásában a arra hivatkozott, hogy a felperes a 2016. február 8-án tanúsított magatartásával megszegte az F.1. számú jelzési utasítás 3.3.2. pontjában foglaltakat, valamint a KRESZ elsőbbségadásra és megállásra kötelező előírásait. Mindkét járműben anyagi kár keletkezett és egy fő is személyi sérülést szenvedett. A felperes gondatlan magatartásával a munkáltatónak jelentős anyagi kárt okozott, amelynek megtérítésére a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban: Mt.) 179. § (1)-(3) bekezdése

és az alperes kollektív szerződésének 57.2. pontja alapján köteles.

A felperes keresete és az alperes ellenkérelme

- [10] A felperes a keresetében az alperes 220-K16/01624. számú kártérítési határozatának hatályon kívül helyezését, valamint az alperes perköltségben történő marasztalását kérte. Nyilatkozata szerint a tilos jelzésen azért haladt át, mert a lámpa hirtelen váltott, már nem tudott megállni. Sérrelmezte, hogy az alperes csak őt kötelezte kártérítés megfizetésére, miközben a hasonló balesetet okozó munkatársaival szemben nem bocsátott ki határozatot.
- [11] A felperes a jelzőrendszer hibás működésének megállapítására műszaki szakértő kirendelését indítványozta. Bizonyítási indítványának elutasítása esetén az Mt. 190.§-ában foglalt méltányosság alapján a kártérítés egy havi távolléti díjának megfelelő összegre történő mérséklését kérte. E körben életkörülményeire - rokkantnyugdíjas szüleivel lakik egy háztartásban, gyermeke, felesége, külön lakása nincs - és a munkáltató vagyoni helyzetére hivatkozott.
- [12] Az alperes a kereset elutasítását kérte. Vitatta a lámparendszer kiszámíthatatlan működését, és hivatkozott arra, hogy a felperes ezen a vonalon egyébként is tapasztalattal rendelkezett. A felperes a felelősségét a jegyzőkönyvi meghallgatása során elismerte, amit a Miskolci Rendőrkapitányság szabálysértési határozata is egyértelműen megállapított. Az alperes nem vitatta a felperes vagyoni és családi viszonyaira vonatkozó előadását, saját anyagi helyzete vonatkozásában pedig úgy nyilatkozott, hogy 2016-ban csaknem félmilliárdos veszteség mellett tudta finanszírozni működését.

Az első- és másodfokú bíróság ítélete

- [13] A Miskolci Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a 9.M.391/2016/27. számú ítéletével az alperes 220-K16/01624. iktatószámú kártérítési határozatában a felperes által fizetendő kártérítés összegét 50.000 forintra mérsékelte. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Kötelezte az alperest 76.200 forint részperköltség, valamint 28.400 forint részseljárási illeték megfizetésére.
- [14] Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásában megállapította, hogy a felperes a forgalomirányító jelzőlámpa tilos jelzése ellenére nem állt meg, amely magatartásával a vonatkozó utasítást megszegte és az alperesnek 523.240 forint kárt okozott, ezért az Mt. 179. § (1) bekezdése alapján kártérítésre köteles.
- [15] Az elsőfokú bíróság a felek vagyoni helyzetét mérlegelve megállapította, hogy az alperes 3 milliárd forintot meghaladó vagyona a felperes havi nettó 129.488 forintos átlagkeresetéhez képest kirívóan nagy, a levonásokkal csökkentett havi nettó 90.000 forinthez képest pedig a különbség még nagyobb. Ilyen jövedelem mellett életszerű, hogy a felperesnek megélhetési problémát okoz az alperes által követelt összeg teljesítése. Az elsőfokú bíróság az Mt. 190.§-a alapján ezért a kártérítés összegét 50.000 forintra

mérsékelte, amelynél figyelembe vette azt is, hogy az alperes nem rendelkezett CASCO biztosítással.

- [16] Az alperes fellebbezése alapján eljáró Miskolci Törvényszék az 1.Mf.20.763/2018/4. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette, a fellebbezett részét megváltoztatta és a felperes keresetét egészében elutasította.
- [17] A másodfokú bíróság az Mt. 190. §-ában felsorolt körülmények közül a jogsértés súlyának tulajdonított kiemelkedő jelentőséget. Álláspontja szerint a felperes saját tényelőadása - amely szerint gyakori, hogy az adott kereszteződésben a forgalomirányító lámpa hirtelen vált - alátámasztotta, hogy előre látta a baleset bekövetkezésének lehetőségét, csak bízott annak elmaradásában, vagyis magatartása súlyosan gondatlan volt. Személyes előadása szerint a balesetet az is okozhatta, hogy a két lámpa között az ütemet nem tudta tartani, emiatt érkezhettek később a lámpához. A felperes tehát valamennyi körülménnyel tisztában volt, amelyből az következik, hogy a problémásnak tartott kereszteződést úgy kellett volna megközelíteni, hogy ne vészfékezéssel, hanem rendes tempóban tudjon megállni, se az utasokban, se más járműben ne okozzon kárt, azonban ezt elmulasztotta.
- [18] A másodfokú bíróság a felperes magatartásának körében értékelte azt is, hogy tömegközlekedési járművet vezetett, vagyis nagy létszámú utast is veszélyeztetett a magatartásával, amely kizárólag súlyosan gondatlan lehetett. A törvényszék álláspontja szerint az ilyen mértékű és így elkövetett jogsértés kizárja az Mt. 190. §-a alapján a kártérítés összegének mérséklését, amelyet további körülmény sem indokol.
- [19] A jogerős ítélet indokolása szerint a felek vagyoni helyzete nem azonos a nyilvántartott vagyonnal. Az alperes a vagyoni helyzete igazolására becsatolt zárómérleg adataiból megállapítható volt, hogy az adott évben közel félmilliárd forint veszteséggel zárt. A felperes családi és egyéb körülményeit a teljesítés következményei körében kellene értékelni, azonban megállapítható volt, hogy végrehajtás esetén is legfeljebb a munkabére 50%-a vonható le, amely a megélhetését nem lehetetleníti el. A törvényszék álláspontja szerint a CASCO biztosítás hiányát nem lehetett a kárenyhítési kötelezettség elmulasztása körében értékelni, mivel az nem a kár bekövetkezése után kifejtett károsulti magatartás, továbbá a biztosítás megkötése mindig egyéni mérlegelés tárgya. Mindezek alapján az adott tényállás mellett a törvényszék nem találta alkalmazhatónak az Mt. 190. §-át.

A felülvizsgálati kérelem és a felülvizsgálati ellenkérelem

- [20] A felperes a felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását, továbbá az alperes felülvizsgálati perköltségben történő marasztalását kérte.
- [21] Álláspontja szerint a törvényszék jogszabálysértő módon értelmezte az Mt. 190. §-át. A jogszabály kártérítés alóli mentesítés körében

felsorolt szempontjai olyan példálózó jellegű felsorolások, amelyek egyben sorrendiséget is jelentenek, a jogerős ítélet azonban a másodikként megjelölt jogsértés súlyának tulajdonított döntő jelentőséget, amely jogértelmezés azonban az Mt. 190. §-ából, és az Mt. kommentárjából sem következik. A perben nem merült fel, hogy a kárt szándékosan okozta, ezért az esetleges súlyos gondatlanság nem a legkedvezőtlenebb megítélésű tudati állapotot jelent.

- [22] A másodfokú ítélet azon megállapítása, hogy a felek vagyoni helyzete nem azonos a nyilvántartott vagyonnal, önmagában még helytálló, de ennek megítélésénél kizárólag a zárómérleget figyelembe venni megalapozatlan megállapítás. A zárómérlegben szereplő esetleges veszteség feltüntetése nem jelenti, hogy az adott jogi személy vagyoni helyzete ne lenne kedvező. A felperes álláspontja szerint az elsőfokú ítélet érvelése - amelyben a peres felek vagyoni helyzetét vetette össze - felel meg az Mt. 190. §-ában írt jogintézmény lényegének.
- [23] Érvelése szerint az Mt. 190. §-a mögött meghúzódó jogalkotói akarat az, hogy ne okozzon megélhetési problémát a kártérítés teljes összegének megfizetése, amellyel a jogerős ítéleti megállapítás ellentétes.
- [24] Az alperes a felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában történő fenntartását és a felperes felülvizsgálati költségben történő marasztalását kérte. Hivatkozása szerint a felperes kártérítési felelősségét mindkét fokú bíróság megállapította, ezért fő szabály szerint a kár megtérítésére köteles. A törvényszék az ítéletében a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján arra a következtetésre jutott, hogy a felperes magatartása súlyosan gondatlan volt. A jogsértés súlya mellett azonban értékelte az Mt. 190.§-ában foglalt egyéb szempontokat is és jogszabálysértés nélkül vont le következtetést arra, hogy az adott esetben annak alkalmazására nincs lehetőség.

A Kúria döntése és annak jogi indokai

- [25] A felülvizsgálati kérelem nem megalapozott.
- [26] A felperes a felülvizsgálati kérelmében a kártérítés jogalapja és összegszerűsége körében a tényállás megállapítását és a bizonyítékok értékelését nem vitatta, kizárólag a kártérítési összeg mérséklését kérte azt állítva, hogy a másodfokú bíróság a figyelembe vehető szempontokat nem az Mt. 190.§-ának megfelelően értékelte.
- [27] Az Mt. 167.§ (3) bekezdése és az Mt. 190.§ -a a korábbi munkajogi szabályozástól eltérően rendkívüli méltánylást érdemlő körülmények alapján lehetőséget ad a kártérítés alól történő részbeni mentesítésére. A törvényi szabályozás alapján tehát nincs lehetőség arra, hogy a bíróság a károkozó munkavállalót teljes egészében mentesítse a kártérítés megfizetése alól, csupán az okozott kár részbeni elengedésére ad felhatalmazást. Az Mt. rendelkezése a kártérítés alól történő részbeni mentesítés során figyelembe vehető méltánylandó körülményeket a „különösen” megjelöléssel csak

példálózóan sorolja fel, megjelölve a felek vagyoni helyzetét, a jogsértés súlyát és a kártérítés teljesítésének következményeit. A felsorolás nem teljes körű és - a felperes felülvizsgálati kérelmében foglaltakkal szemben - nem jelent sorrendiséget sem.

- [28] A kártérítési összeg mérséklésére irányuló kereseti kérelem esetén az eljáró bíróságoknak az adott károkozó magatartás, a bekövetkezett kár nagysága és megtérítésének a felekre gyakorolt hatása alapján kell döntést hozni a mérséklés megengedhetőségéről, avagy annak mértékéről. Mindig az adott tényállás dönti el, hogy a figyelembe vehető szempontokat a bíróság milyen súllyal veszi figyelembe.
- [29] Az adott esetben nem volt vitatott, hogy a felperes magatartása nem csupán munkahelyi szabály, hanem a munkavégzésére vonatkozó jogszabály - KRESZ - megsértésével megvalósult súlyosan gondatlan magatartás volt, amely lehetséges következményeit tekintve vagyoni kárral, illetve élet- és testi épség veszélyével közvetlenül fenyegető volt. Az Mt. 190.§-ában is nevesített jogsértés súlya ekként - a törvényszék helytálló értékelése szerint - az adott esetben kiemelkedő jelentőségű volt. Ellenkező értelmezés, a munkavállaló szociális szempontjainak kizárólagos mérlegelése esetén e kivételes jogintézmény elveszítené a jelentőségét. Az Mt. 190.§-a szerinti jogintézmény alkalmazásának célja nem a ténylegesen kárt okozó és kártérítési felelősséggel tartozó munkavállaló mentesítése, hanem az, hogy a kisebb felelősséggel kirívóan nagy összegű kár okozása esetén a munkavállalót ne terhelje a kár teljes összege.
- [30] Mindezekre tekintettel a törvényszék helytálló értékelése szerint az Mt. 190.§ alkalmazásának az adott esetben nem volt helye, ezért a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A döntés elvi tartalma:

- [31] Az Mt. 190.§-a szerinti jogintézmény alkalmazásának célja nem a ténylegesen kárt okozó és kártérítési felelősséggel tartozó munkavállaló mentesítése, hanem az, hogy a kisebb felelősséggel kirívóan nagy összegű kár okozása esetén a munkavállalót ne terhelje a kár teljes összege.

Záró rész

- [32] A felperes a Pp. 78.§ (1) bekezdése szerint köteles az alperes felülvizsgálati eljárási költségének megfizetésére.
- [33] A felülvizsgálati eljárás illetékét a felperes munkavállalói költségkedvezményére tekintettel a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján az állam viseli.
- [34] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján a 2019. május 15-én megtartott tárgyaláson bírálta el.

, 2019. május 15.

. Stark Marianna s.k. a tanács elnöke, Szolnokiné Dr. Csernay Krisztina
s.k. előadó bíró,
Dr. Tálné dr. Molnár Erika s.k. bíró

A kiadmány hiteléül:

tisztviselő